

Legal Policies of Rural Development in Indonesia: Transforming Villages to Subjects of Development

Fatemeh Sadat Mirahmadi¹

1. (Corresponding Author) *Political Studies office, Deputy Director of Political and Legal Research, Islamic Parliament Research Center, Tehran, Iran*
Email: fsmirahmadi@yahoo.com

ARTICLE INFO

Article type:
[Research Paper](#)

Article History:

Received:
6 July 2025
Received in revised form:
10 October 2025
Accepted:
19 November 2025
Available online:
23 December 2025

Keywords:

*Indonesia,
Rural Development,
Institutional Arrangements,
Sustainable Financial
Resources,
Community Participation.*

ABSTRACT

Rural development is a multi-level, multi-actor, and multifaceted process, dependent on a large number of interconnected processes. Its realization requires consideration of various political, economic, social, environmental, and legal factors. Rural development, in particular, needs robust legal frameworks. Indonesia, renowned for its profound decentralization policies, has focused on decentralization at the village level in recent years and steered its development agenda toward rural development. In this regard, "LAW OF THE REPUBLIC OF INDONESIA NUMBER 6 OF 2014 CONCERNING VILLAGES" was enacted as the national policy of this country for community-based rural development. One of the main objectives of this law is to transform villages from mere objects into subjects of development. This study, which is an applied research study in terms of its purpose, employs a Directed Content Analysis method with an Explication approach, seeking to answer the question of what legal strategies the Indonesian government has adopted to turn villages into subjects of development. The research findings indicate that establishing robust institutional arrangements with extensive authority through decentralization policies, mandating rural development planning with a "bottom-up approach," adopting multiple mechanisms for the participation of the community in the administration and rural development, and financial decentralization through the transfer of sustainable financial resources to villages are the four main strategies of the Indonesian government for rural development. In particular, the legal mechanism established regarding the direct allocation of funds to villages is a unique initiative on a global scale. Indonesia's experience demonstrates that the ideal approach to rural development is a bottom-up model complemented by the guidance, leadership, oversight, and facilitation of the government.

Citation: Mirahmadi, F. S. (2025). Legal Policies of Rural Development in Indonesia: Transforming Villages to Subjects of Development. *Journal of Rural Research*, 16 (4), 93-110.
<http://doi.org/10.22059/jrur.2025.382706.1986>

© The Author (s)

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Publisher: University of Tehran Press

Extended Abstract

Introduction

Rural development is a multi-level, multi-actor, and multifaceted process that relies on a large number of interconnected processes. Its realization requires consideration of various aspects, such as political, economic, social, environmental, and legal factors. In particular, rural development demands the establishment of robust legal frameworks. The present study examines the legal policies for rural development in Indonesia. In recent years, Indonesia has implemented decentralization policies at the village level and shifted its development agenda towards rural development. In this context, the Government of Indonesia enacted "law of the republic of indonesia number 6 of 2014 concerning villages," which serves as the country's national policy for community-based rural development. This study seeks to address the key question of what strategies law 6/2014 on Villages and its derivative regulations have prescribed for transforming villages from objects of development into subjects of development.

Methodology

This research is an applied study in terms of purpose, employing a Directed Content Analysis method with an Explication approach. The data for the research includes legal documents (such as government laws and regulations), reports from research institutions, and academic texts. Data collection was carried out through library resources and online databases.

Results and discussion

The Indonesian government has institutionalized four key strategies in law 6/2014 to transform villages into subjects of development:

First, robust institutional arrangements with extensive authority were adopted. Law 6/2014 triggered significant changes in rural governance in Indonesia, transforming the status of villages from mere administrative units under the regency/municipality to independent entities with the authority to regulate and manage their own governmental affairs and community interests. By freeing villages from the jurisdiction of higher government levels, the

law grants broad powers to them. To enable villages to exercise such extensive authority, the law envisions the establishment of empowered, capable, and authoritative village governments.

Second, the law mandates a "bottom-up" development planning model. The village development plan is formulated and approved by the rural government with the participation of the rural community. In this model, the community targets the fund allocation based on their developmental needs, encouraging alignment between the people's needs and governmental programs.

Third, the law places significant emphasis on community participation in realizing development. Such participation is evident from the planning stage to all stages of the decision-making, implementation, and monitoring processes. The law provides for several mechanisms, including the establishment of a village consultative assembly, which includes the village head, village council, and all stakeholders from various socio-economic and cultural groups in the village to discuss and make decisions on strategic issues related to village governance. This assembly is designated as the highest decision-making body in the village, tasked with approving critical decisions made by the village government. The law also mandates annual reporting by the village head to the community regarding village governance at the end of each fiscal year and grants the community the right to provide input on draft village regulations.

Fourth, the most unique strategy institutionalized by the Indonesian government for rural development in this law is financial decentralization and the provision of sustainable financial resources to villages to realize development. In addition to the village's income and financial transfers from city/regency governments, which were stipulated by previous laws, the law mandates financial support for villages through allocations from the national budget. According to the law, the government must allocate 10 percent of all annual transfers to regional governments directly to the villages.

Realizing the capacities of villages requires viewing them as independent legal entities, having an efficient local institution to

manage village affairs, and possessing the authority to regulate administrative, financial, and other matters. It also demands an appropriate mechanism for establishing connections between village governance and higher levels of government, a proper approach to rural development, and development programs with clear timeframes. Additionally, efficient human resources, specialized expertise, sustainable financial resources to fulfill duties and exercise authority, and the creation of infrastructure for delivering services to the village community are essential. An examination of Indonesia's Law 6/2014 on Villages reveals that all these elements have been addressed in the legislation.

Conclusion

Indonesia's Law 6/2014 on Villages represents a shift from a state-based development discourse, in which the government plays a key role in directing rural development, to a community-based discourse where the village and rural community lead the development process. Although Indonesia has adopted administrative and financial decentralization at the village level and a community-based development approach as a national policy for achieving rural development, national and regional institutions still play a crucial role in its implementation. Indonesia's experience demonstrates that the ideal approach to rural development is bottom-up, complemented by government guidance, oversight, facilitation, and support.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Author declared no conflict of interest.

Acknowledgments

The author would like to thank the *Islamic Parliament Research Center* for providing the opportunity to conduct this research.

سیاست‌های قانونی توسعه روستایی در اندونزی: تبدیل روستاها به عامل توسعه

فاطمه سادات میراحمدی^۱

۱- نویسنده مسئول، دفتر مطالعات سیاسی، معاونت پژوهش‌های سیاسی و حقوقی، مرکز پژوهش‌های مجلس، تهران، ایران. رایانامه:

fsmirahmadi@yahoo.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	توسعه روستایی یک فرایند چندسطحی، چند کنشگر و چندوجهی است که به تعداد زیادی از فرایندهای به هم پیوسته متکی است و تحقق آن مستلزم در نظر گرفتن جنبه‌های مختلف نظیر فاکتورهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، قانونی و محیطی است. به‌ویژه توسعه روستایی نیازمند وجود احکام قانونی مستحکم است. کشور اندونزی که به دلیل سیاست تمرکززدایی عمیق در دنیا معروف است، طی سال‌های اخیر تمرکززدایی در مقیاس روستا را مورد توجه قرار داده و دستور کار توسعه خود را به سمت توسعه روستایی سوق داده است. در این راستا «قانون ۲۰۱۴/۶، جمهوری اندونزی درباره روستا» به مثابه سیاست ملی اندونزی برای توسعه روستایی جامعه محور تصویب شده است. از جمله اهداف این قانون تبدیل روستاها از هدف توسعه به عامل توسعه است. مقاله حاضر که از منظر هدف از نوع تحقیقات کاربردی است و از روش تحلیل محتوای جهت‌دار با رویکرد تشریح بهره می‌گیرد، قصد پاسخ به این سؤال را دارد که دولت اندونزی برای تبدیل روستاها به عامل توسعه چه استراتژی‌های قانونی را اتخاذ کرده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد ایجاد ترتیبات نهادی قوی با اختیارات گسترده از طریق سیاست تمرکززدایی؛ الزام به برنامه‌ریزی توسعه روستایی با «رویکرد پایین به بالا»؛ اتخاذ سازوکارهای چندگانه برای مشارکت جامعه در اداره و نیز تحقق توسعه روستا؛ و تمرکززدایی مالی و انتقال منابع مالی پایدار به روستاها، چهار استراتژی اصلی دولت اندونزی برای توسعه روستایی است. به‌ویژه سازوکار قانونی تعیین شده در خصوص تخصیص مستقیم اعتبارات به روستاها در دنیا منحصر به فرد است. تجربه اندونزی نشان می‌دهد رویکرد ایده‌آل برای توسعه روستایی یک مدل از پایین به بالا است که با هدایت، راهبری، نظارت و تسهیل دولت تکمیل شود.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۱۵ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۷/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۲۸ تاریخ چاپ: ۱۴۰۴/۱۰/۰۲	
واژگان کلیدی: اندونزی، توسعه روستایی، ترتیبات نهادی، مشارکت جامعه، منابع مالی پایدار.	

استناد: میراحمدی، فاطمه سادات. (۱۴۰۴). سیاست‌های قانونی توسعه روستایی در اندونزی: تبدیل روستاها به عامل توسعه. *مجله پژوهش‌های روستایی*، ۱۶ (۴)، ۹۳-۱۱۰.

<http://doi.org/10.22059/jrur.2025.382706.1986>

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

© نویسندگان

مقدمه

توسعه روستایی، که در حالت کلی به فرایند بهبود شرایط نواحی روستایی در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی و غیره اطلاق می‌شود، یک فرایند چندسطحی، چند کنشگر و چندوجهی است که به تعداد زیادی از فرایندهای به هم پیوسته متکی است و تحقق آن مستلزم در نظر گرفتن جنبه‌های مختلف نظیر فاکتورهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، تکنولوژیکی، محیطی و قانونی است (Setiawan et al, 2023). به‌ویژه توسعه روستایی ارتباط بسیار نزدیکی با قانون دارد و به سخن دقیق‌تر نیازمند وجود احکام قانونی مستحکم است (Rudy et al, 2021). فضا، قانون و جامعه ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند. فضا مولد قانون است و تا حدی توسط قانون تولید می‌شود. بنابراین رابطه بین قانون و فضا دوطرفه است. از سوی دیگر، قوانین فضاها را تولید می‌کنند و حوزه‌های صلاحیت را می‌سازند و درون فضاها به عنوان قلمرو مؤثرند (Galindo Caldés et al 2020). قانون می‌تواند به عنوان ابزاری برای هدایت رفتار شهروندان و اجرای مدیریت دولتی برای رسیدن به شرایط خاص مورد استفاده قرار گیرد. لذا قانون می‌تواند به مثابه نرم‌افزاری عمل کند که دستیابی به اهداف ملی را هدایت می‌کند (Esfandiari & Al-Fatih, 2020). در حالت ایده‌آل قانون می‌تواند به ابزاری تبدیل شود که سطحی از ایده‌های توسعه را فراهم می‌کند و در عین حال به عنوان ابزاری برای ایجاد یک ساختار مستقر جهت نیل به توسعه عمل کند. ایجاد نهادهای قانونی جدید که توسعه را راه‌اندازی و تشویق می‌کنند، مشروعیت بخشیدن به تغییرات و اعمال اصلاحات و حل اختلافات از جمله نقش‌های مثبت قانون در تحقق توسعه روستایی است (Rudy et al 2021).

مقاله حاضر به سیاست‌های قانونی توسعه روستایی در اندونزی می‌پردازد. حکومت اندونزی که طی دوره نظم نوین (۱۹۶۶-۱۹۹۸) یک مدل بالا به پایین توسعه را اتخاذ، اما در پیشبرد روستا به عنوان خط مقدم توسعه موفقیت قابل توجهی کسب نکرد (Putri, 2019)، از اواخر دهه ۱۹۹۰، سیاست تمرکززدایی را برگزید که به دلیل تأثیرات عمیق آن بر دگرگونی سیستم اداری و سیاسی اندونزی به «تمرکززدایی مهبانگ» معروف شده است (Talitha et al, 2020). در سال‌های اخیر اندونزی سیاست تمرکززدایی را در مقیاس روستاها اعمال، و دستور کار توسعه خود را به سمت توسعه روستایی سوق داده و «سیاست توسعه از حاشیه» را اتخاذ کرده است. به همین دلیل توسعه روستایی تبدیل به یکی از موضوعات مهم در سیاست داخلی اندونزی شده است (Kusumastuti & Asmara, 2019). در این راستا «قانون ۲۰۱۴/۶، جمهوری اندونزی درباره روستا» تصویب شده است. این قانون در واقع سیاست ملی اندونزی برای توسعه روستایی و ابزاری برای نهادینه کردن توسعه جامعه محور است (Wijaya & Ishihara, 2018). در این قانون ذکر شده است که نواحی روستایی به جای اینکه صرفاً هدف^۱ توسعه باشند، می‌توانند عامل^۲ توسعه باشند (Azmi et al, 2020). لازم به توضیح است که در گزاره روستاها به عنوان هدف توسعه، دولت نقش مهمی در جهت‌دهی به توسعه روستا دارد. برعکس، در گزاره روستا به عنوان عامل توسعه، روستاییان، خود آغازگر تغییر و توسعه هستند و جامعه روستایی توسعه را هدایت می‌کند (Hutahaean, 2020).

در کشور ما بحث سیاست‌های قانونی توسعه روستایی همواره یک چالش بوده است. بررسی پیشینه موضوع در ایران حاکی از این است که فقدان رویکردی جامع در طراحی الگوی توسعه روستایی؛ فقدان متولی تخصصی و کارآمد برای خط‌مشی‌گذاری توسعه روستایی (احمدی‌شاپورآبادی و متقی، ۱۴۰۱)؛ و ظرفیت پایین نهادهای محلی و مدیران روستایی (یاری حصار و همکاران، ۱۳۹۲؛ عیدیوندی و همکاران)؛ از جمله مهم‌ترین دلایل عدم موفقیت سیاست‌های توسعه روستایی بوده است. نظر به اینکه که سیاست‌های اندونزی درباره تمرکززدایی و برخی استراتژی‌های آن برای توسعه روستایی در دنیا منحصر به فرد است، بررسی تجربه اندونزی می‌تواند در طراحی یک مدل توسعه مطلوب برای توسعه نواحی روستایی

1. objects

2. subject

کمک‌کننده باشد. در این راستا هدف مقاله حاضر بررسی سیاست‌های قانونی توسعه روستایی در اندونزی است. سؤال اصلی که مقاله حاضر قصد پاسخ به آن دارد این است که قانون ۲۰۱۴/۶ درباره روستا و نیز مقررات مشتق از آن، چه استراتژی‌هایی را به‌منظور تحقق توسعه روستایی در قالب گفتمان در نظر گرفتن «روستا به‌عنوان عامل توسعه» مقرر کرده است.

مبانی نظری

یک کشور زمانی توسعه‌یافته است که همه ساکنان آن، به توسعه دست‌یافته باشند (Gupta, 2022). در این راستا، از آنجاکه روستاها به‌عنوان پایه حیاتی تشکیل جامعه نقش مهمی در توسعه ایفا می‌کنند (قربانی و همکاران، ۱۴۰۳) و نواحی روستایی اغلب عقب‌مانده‌تر از مناطق شهری هستند، توسعه نواحی روستایی برای اغلب کشورها یک اولویت توسعه ملی است (Zekić et al, 2017). هیچ تعریف پذیرفته‌شده جهانی از توسعه روستایی وجود ندارد و توسعه روستایی یک مفهوم مورد مناقشه در تئوری، سیاست و عمل است. باین‌حال در سال‌های اخیر توسعه روستایی در کل به‌عنوان فرایند بهبود فرصت‌ها و رفاه روستاییان تلقی شده است. یعنی فرایند تغییر در مشخصه‌های جوامع روستایی، که علاوه بر توسعه کشاورزی، شامل توسعه انسانی و اهداف اجتماعی و زیست‌محیطی در مقابل اهداف صرفاً اقتصادی است. لذا توسعه روستایی مفهومی چندبعدی است. توسعه روستایی به‌عنوان یک فرایند، مستلزم مشارکت افراد، جوامع و ملت‌ها در تعقیب اهداف محبوب خود طی زمان است. به‌عنوان یک پدیده، نتیجه تعامل میان عوامل مختلف فیزیکی، فناوری، اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و نهادی است و به‌عنوان یک استراتژی برای بهبود رفاه اقتصادی و اجتماعی گروهی خاص از مردم طراحی می‌شود (Wubayehu, 2020). اهداف سیاست‌های توسعه روستایی بسته به دامنه و موقعیت جغرافیایی متفاوت است. برنامه‌های توسعه روستایی ممکن است جنبه‌های مختلف زندگی روستایی را تغییر دهد، ممکن است به بازسازی اقتصادی، تغییرات اجتماعی و نیز بازآرایی در ساختارهای قدرت محلی و سیاست ملی کمک کند (Horzsa, 2021).

اما آنچه برای این مقاله اهمیت دارد این است که در کل دو رویکرد اصلی نسبت به توسعه روستایی وجود دارد، یعنی «توسعه از بالا» و «توسعه از پایین» (Sirajuddin, 2020). در این راستا، مدل‌های توسعه روستایی که در عمل مورد استفاده قرار گرفته‌اند را می‌توان به دو دسته اصلی یعنی توسعه دولت‌محور و توسعه جامعه‌محور تقسیم کرد. ویژگی اصلی حالت اول این است که دولت نقش غالب در آغاز و اجرای نوآوری اجتماعی را دارد. در حالی که توسعه جامعه‌محور با نقش غالب جامعه در حکمرانی روزمره، و آغاز و اجرای نوآوری اجتماعی مشخص می‌شود. پایه و اساس مدل توسعه جامعه‌محور این فرض است که جوامع باید در خط مقدم توسعه خود باشند (Sambodo et al, 2023). بانک توسعه آسیایی، توسعه جامعه‌محور را به‌عنوان توسعه‌ای دارای ویژگی‌هایی از جمله تمرکز بر جامعه؛ برنامه‌ریزی و طراحی مشارکتی؛ کنترل جامعه بر منابع؛ مشارکت جامعه در اجرا؛ و نظارت و ارزیابی مبتنی بر جامعه تعریف کرده است. یک ویژگی منحصر به فرد توسعه جامعه‌محور، پرداخت مستقیم اعتبارات به جوامع ذی‌نفع است. این منابع به آنها اجازه می‌دهد زیرساخت‌های کوچک‌مقیاس مثل سیستم‌های آبیاری محلی، جاده‌های روستایی، و ... را طراحی، اجرا و نگهداری کنند. در واقع توسعه جامعه‌محور رویکردی پاسخگوتر به نیازهای زیرساختی جامعه محلی ارائه می‌دهد، بنابراین مزایای مضاعف ایجاد می‌کند؛ حس مالکیت را القا می‌کند که منجر به بهره‌برداری و نگهداری بهتر و در نتیجه افزایش پایداری زیرساخت‌ها می‌شود؛ مکانیسم پرداخت اعتبارات را فراهم می‌کند که شفافیت را ترویج می‌کند؛ و منجر به پروژه‌هایی با نرخ بازدهی بالاتر می‌شود (Susilo, 2016).

باین‌حال باید گفت که هر دو مدل توسعه دولت‌محور و جامعه‌محور دارای چندین نقطه قوت و ضعف هستند. شاید بتوان گفت مدل ایده‌آل، یک مدل ترکیبی است که سود هر دو مدل توسعه روستایی را به حداکثر می‌رساند و هم‌افزایی و همکاری

بهتری را بین رویکرد توسعه تحت رهبری دولت و جامعه ایجاد می‌کند (Sambodo et al, 2023). گفتنی است انواع مختلفی از مدل توسعه جامعه‌محور و دولت‌محور پدیدار شده است. این واگرایی نتیجه طبیعی این واقعیت است که الزامات و اولویت‌های توسعه از جامعه‌ای به جامعه و از کشوری به کشور دیگر بسیار متفاوت است (Susilo, 2016).

روش پژوهش

مقاله حاضر، از منظر هدف، از نوع تحقیقات کاربردی، و از منظر ماهیت و روش از نوع تحقیقات توصیفی است. با توجه به موضوع مقاله و از آنجاکه این پژوهش با رویکرد قیاسی و بر مبنای چارچوب نظری توسعه روستایی جامعه‌محور پیش می‌رود در تجزیه و تحلیل داده‌ها از رهیافت تحلیل محتوای جهت‌دار و رویکرد تشریح استفاده شده است. داده‌های این پژوهش، اسناد قانونی جمهوری اندونزی (شامل متن قانون ۲۰۱۴/۶ و آیین‌نامه‌های وابسته به آن) به عنوان منابع دست‌اول و گزارش‌های مؤسسات پژوهشی و متون آکادمیک (کتاب و مقاله) در خصوص توسعه روستایی در اندونزی به عنوان منابع دست‌دوم است. گردآوری داده‌ها از طریق منابع کتابخانه‌ای و رایانه‌ای بوده است. در چارچوب کلی روش شناختی پژوهش، ابتدا به منظور تعیین استراتژی‌های قانونی توسعه روستایی در اندونزی، با در نظر داشتن مهم‌ترین شاخص‌های تعیین‌کننده مدل توسعه جامعه‌محور مستخرج از ادبیات نظری موضوع، قانون ۲۰۱۴/۶ و آیین‌نامه‌های وابسته به آن، با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی جهت‌دار بررسی و مهم‌ترین مفاد نشان‌دهنده استراتژی این کشور برای توسعه روستایی، استخراج شد. در مرحله بعد با رویکرد تشریح و برای توضیح و شفاف‌سازی محتوای مفاد قانونی مذکور، از منابع دست‌دوم استفاده و یافته‌ها تنظیم گردید.

محدوده مورد مطالعه

جمهوری اندونزی یک کشور مجمع‌الجزایری متشکل از حدود ۱۴۰۰۰ جزیره با بیش از ۲۵۰ میلیون نفر جمعیت، چهارمین کشور پرجمعیت جهان است. ملت اندونزی از نظر اجتماعی و فرهنگی بسیار متنوع است (Lewis, 2015). این کشور دارای نظام تقسیمات سیاسی دوسطحی است. به این ترتیب که اندونزی به استان‌ها تقسیم می‌شود. استان‌ها به ریجنسی‌ها (کابوپاتن)^۱ و شهرداری‌ها (کوتا)^۲ تقسیم می‌شوند، که هر کدام دارای دولت‌های منطقه‌ای می‌باشند. سطوح ریجنسی و شهرداری، به واحدهای فرعی با نام کچامتان تقسیم می‌شود که در واقع تقسیمات اداری و نه سیاسی محسوب می‌شوند. کچامتان‌ها خود به روستاها (دسا/کلوراهان) تقسیم می‌شوند. کلوراهان عمدتاً روستای تابع شهر است و دسا که محور بحث مقاله حاضر است، عمدتاً یک روستای تابع ریجنسی است (The Law No. 23, 2014). طبق گزارش وزارت امورداخله اندونزی، جمعیت دسا حدود ۶۵ درصد از کل جمعیت اندونزی را تشکیل می‌دهد (Lewis, 2015).

یافته‌ها

از اواخر دهه ۱۹۹۰، چشم‌انداز سیاسی کشور اندونزی به واسطه دموکراتیزاسیون و تمرکززدایی بزرگ‌مقیاس به طور قابل توجهی متحول شده است (Haug et al, 2016). سیاست تمرکززدایی با تصویب قوانین مربوط به خودگردانی منطقه‌ای در سال ۱۹۹۹ آغاز شد که حاوی قواعدی برای تمرکززدایی در سطح استان‌ها، ریجنسی‌ها و شهرها بود (Jacqueline et al, 2017). نزدیک به ۱۵ سال بعد از آغاز برنامه تمرکززدایی، دولت اندونزی تصمیم گرفت تا تمرکززدایی را به سطح

1. Regencies (kabupaten)

2. Municipalities (Kota)

روستا گسترش دهد (Lewis, 2015). در این راستا، قانون ۲۰۱۴/۶ درباره روستا، با هدف رفع نقاط ضعف در پارادایم تمرکززدایی، از جمله بهبود ترتیبات حکمرانی روستایی، به رسمیت شناختن حقوق سنتی جوامع روستایی، توانمندسازی روستاها برای رفع نیازهای توسعه‌ای خود و کاهش فقر و نابرابری اجتماعی تصویب شد (Antlöv et al, 2016). همچنین در سال ۲۰۱۴، دولت اندونزی وزارت جدید «روستاها، مناطق محروم و مهاجرت» را ایجاد کرد که زین پس در این مقاله از آن با عنوان وزارت روستا یاد می‌شود. در ژانویه ۲۰۱۵، رئیس‌جمهور تصمیم به تقسیم اختیارات مربوط به روستاها گرفت. بدین ترتیب که مسائل مربوط به ایجاد، ادغام و انحلال روستا و امور اداری دولتی و نیز دولت روستا تحت صلاحیت وزارت امورداخله قرار گرفت، درحالی که امور توسعه، برنامه‌ریزی، هدایت، نظارت و توانمندسازی جوامع روستایی در اختیار وزارت روستا قرار گرفت (Rosyid, 2015). ضمن اینکه وزارت دارایی اندونزی اختیارات اصلی در زمینه اعتبارات روستا را در اختیار دارد.

طبق ماده (۷۸) قانون ۲۰۱۴/۶، «توسعه روستا با هدف بهبود رفاه جوامع روستایی و کیفیت زندگی انسان و همچنین غلبه بر فقر از طریق پاسخگویی به نیازهای اساسی، توسعه امکانات و زیرساخت‌های روستا، توسعه پتانسیل اقتصادی محلی و استفاده از منابع طبیعی و محیط‌زیست پایدار است». در ماده (۴) قانون، اهداف احکام قانون روستا ذکر شده‌است که از جمله مهم‌ترین این اهداف، تقویت جامعه روستایی به عنوان عامل توسعه است (The Law No. 6, 2014). در ادامه به استراتژی‌های مقرر در قانون برای تحقق تبدیل روستاها به عامل توسعه پرداخته می‌شود:

ایجاد ترتیبات نهادی قوی با اختیارات گسترده

پس از تصویب قانون ۲۰۱۴/۶، تغییرات عظیمی در حکمرانی روستایی اندونزی رخ داد. مفادی که به بحث اختیارات روستا، نحوه مدیریت دولت روستا، و تقویت نهادهای روستایی می‌پردازد، فرصت‌های گسترده‌ای را می‌گشاید تا روستاها مستقل شوند، و با استفاده از حداکثر پتانسیل موجود خود در قالب منابع انسانی و منابع طبیعی، برنامه‌های توسعه خود را به سرانجام برسانند (Putri, 2019). در ادامه مهم‌ترین مولفه‌های مورد تأکید در قانون برای ایجاد ترتیبات نهادی قوی پرداخته می‌شود:

– رهایی روستا از اختیارات سطوح بالاتر دولت: قبل از تصویب قانون ۲۰۱۴/۶ درباره روستا، تصمیم‌گیری در خصوص روستا توسط دولت شهر/ریجنسی انجام می‌شد که نتیجه آن سیاست‌هایی بود که کمتر پاسخگوی نیازها و خواسته‌های جامعه روستا بود. تصویب قانون ۲۰۱۴/۶ تأثیر بسزایی بر تغییر موقعیت روستا از یک ناحیه اداری ذیل شهر/ریجنسی در یک سیستم اداری از بالا به پایین، به نهادی مستقل دارد (Esfandiari & Al-Fatih, 2020). طبق بند «۱» ماده (۱) قانون ۲۰۱۴/۶، «روستا واحدهای قانونی جامعه، با مرزهای قلمرویی هستند که دارای اختیار برای تنظیم و مدیریت امور دولتی و منافع جامعه براساس ابداعات جامعه، حقوق خاستگاه، و/یا حقوق سنتی می‌باشند که در سیستم دولتی حکومت تک‌ساخت اندونزی به رسمیت شناخته شده و مورد احترام هستند» (The Law No. 6, 2014). از منظر حقوقی، در این تعریف حاکمیت روستا بر امور خود تبدیل به یک قاعده واحد می‌شود (Harahap et al, 2017)، و روستا دیگر فقط پایین‌ترین سطح مدیریت دولتی نیست، بلکه یک شخصیت حقوقی مستقل با مقامات و حقوق خود است (Jacqueline et al, 2017) که با سیستم دولتی خود و با استفاده از رویکرد خودگردانی، موظف به مدیریت مستقل منافع محلی خود می‌باشد (Putri et al, 2023). مفهوم خودگردانی در اینجا، به اختیار، قدرت و الزام منطقه خودگردان برای اداره خود طبق ابداعات جامعه، خاستگاه و سنت‌های آن اطلاق می‌شود (Phahlevy & Multazam, 2018). خودگردانی روستاها و رهایی آنها از اختیارات سطوح بالاتر به روستاها این امکان را می‌دهد که بتوانند پتانسیل و نقاط قوت خود را بر اساس نیازها و شرایط محلی توسعه

دهند. همچنین روستاها را قادر می‌سازد تا فعالانه در توسعه کلی منطقه‌ای مشارکت، و نقش مهمی در رشد اقتصادی، بهبود منابع انسانی و تقویت حکمرانی در نواحی مربوطه ایفا کنند (Putri et al, 2023). البته روستا در اندونزی دارای خودمختاری مطلق نیست. با وجود اختیارات گسترده‌ای که به روستاها داده شده است، سطوح دولتی مرکزی، استانی و شهر/ریجنسی، همچنان هدایت و نظارت بر روستاها را بر عهده دارند. قانون حاوی احکام مفصلی در خصوص روابط دولت روستا و پاسخگویی دهمدار در سطوح عمودی (رو به بالا به دولت شهر/ریجنسی و نیز رو به پایین به جامعه محلی) و افقی (شورای روستا) است. این پاسخگویی در راستای اطمینان از این است که دولت روستا به نفع روستاییان کار می‌کند (Antlöv et al, 2016).

– اعطای اختیارات گسترده به روستا: قانون ۲۰۱۴/۶، منجر به مشروعیت قابل توجه مدیریت دولت روستایی شده است که با تنظیم اختیارات روستا در قانون تحقق یافته است (Amsari et al, 2023). قانون اختیارات خاصی را به روستاییان اعطای می‌کند تا بسیاری از امور عمومی مربوط به توسعه روستایی را انجام دهند (Kusumastuti & Asmara, 2019). طبق ماده (۱۸) «اختیارات روستا شامل اداره دولت روستا، اجرای توسعه روستا، توسعه جامعه روستا و توانمندسازی جامعه روستا بر اساس ابتکارات جامعه، حقوق خاستگاه و آداب و رسوم روستا است». طبق ماده (۱۹)، اختیارات روستا عبارت‌اند از: نخست، اختیارات بر اساس حقوق خاستگاه؛ دوم، اختیارات محلی در مقیاس روستا؛ سوم، اختیارات واگذار شده توسط دولت مرکزی، دولت منطقه‌ای استانی یا شهر/ریجنسی به روستا؛ و چهارم، سایر اختیارات تعیین شده توسط دولت مرکزی، دولت منطقه‌ای استانی یا شهر/ریجنسی مطابق با قوانین و مقررات (The Law No. 6, 2014). دو مورد اول توسط روستا «تنظیم» و «مدیریت» می‌شود؛ اما دو مورد دوم توسط مقررات دولتی تنظیم و توسط روستا «مدیریت» می‌شود.

طبق ماده (۳۴) آیین‌نامه اجرایی قانون اختیارات روستا بر اساس «حقوق خاستگاه»، حداقل شامل موارد زیر است: الف. نظام سازماندهی جامعه بومی؛ ب. توسعه نهادهای جامعه؛ پ. توسعه نهادهای و قواعد سنتی؛ ت. مدیریت زمین‌های خزانه روستا؛ و ث. توسعه نقش جوامع روستایی. اختیارات در مقیاس محلی روستا نیز شامل: الف. مدیریت مکان‌های پهلویی قایق؛ ب. مدیریت بازار روستا؛ پ. مدیریت حمام‌های عمومی؛ ت. مدیریت شبکه آبیاری؛ ث. مدیریت محیط مسکونی جامعه روستا؛ ث. توسعه سلامت جامعه و مدیریت پست‌های خدماتی یکپارچه؛ ج. توسعه و مربی‌گری کارگاه‌های هنری و آموزشی؛ ح. مدیریت کتابخانه‌های روستا و باغ‌های مطالعه؛ چ. مدیریت مخازن آب روستا؛ د. مدیریت آب آشامیدنی در مقیاس روستا؛ و احداث جاده‌ها بین سکونتگاه‌های روستا تا نواحی کشاورزی است (The regulation No. 43, 2014). آنچه از ماده (۳۴) برمی‌آید این است که قانون روستا دارای یک جدیت تا حدی انقلابی در ساختار بندی دولت روستایی از طریق دو اصل دولت روستایی یعنی به رسمیت شناختن و تابعیت است (Amsari et al, 2023). قانون روستا اصل به رسمیت شناختن که تصدیق حق خاستگاه است و اصل تابعیت که ایجاد اختیار در مقیاس محلی و مکانیسم‌های تصمیم‌گیری در جهت منافع محلی مردم می‌باشد را مقرر کرده است. در چارچوب این دو اصل روستاها تشویق می‌شوند به طور مستقل نیازهای خود را شناسایی و برآورده کنند (Syukri et al. 2017). مهم اینکه اختیارات روستا بر اساس «حقوق خاستگاه» اختیاراتی نیستند که از طریق تفویض اختیار توسط دولت مرکزی به روستا اعطا شده باشند، بلکه فراتر از اختیارات دولت مرکزی و منطقه‌ای و ذاتاً متعلق به روستا هستند که توسط خود روستا تنظیم و مدیریت می‌شوند (Amsari et al, 2023).

– ایجاد یک نهاد محلی قدرتمند: دموکراسی محلی در سطح روستا مرکب از نهاد محلی (دهدار، شورا، دستگاه اداری) و نیز روابط بین مقام‌های مربوطه و شهروندان است (Sisk, 2001). تحقق توسعه روستایی جامعه‌محور مستلزم وجود نهاد محلی قوی و دموکراتیک است که بتواند برنامه‌ریزی یکپارچه و مشارکتی توسعه را انجام داده، و آن را اجرا و بر آن نظارت

کنند و به‌عنوان نگهبانان اولویت‌های جامعه عمل کنند (Antlöv et al, 2016). دولت روستایی در اندونزی از دهمدار، دستگاه اداری روستا و شورای روستا تشکیل شده است. قانون شیوه انتخاب و عزل، و شرح اختیارات، وظایف و حقوق دو شاخه مذکور را به‌صورت دقیق شرح داده است. در ادامه به سه بعد نهاد محلی در قانون ۲۰۱۴/۶ پرداخته می‌شود:

نخست، توسعه مستلزم وجود یک نیروی تخصصی، رهبری قوی، اقتدار و نفوذ سطح بالا است (Antlöv et al, 2016). به‌ویژه دهمدار نقش مهمی در استفاده از منابع بیرونی و داخلی برای توسعه روستا دارد (Setiawan et al, 2023) و لذا عاملی تعیین‌کننده برای موفقیت فعالیت‌های توسعه در روستا است (Sirajuddin, 2020). قانون ۲۰۱۴/۶ بین الگوی مدیر و الگوی رهبر روستا، به الگوی رهبر روستا قائل است و برای دهمدار و نقش رهبری وی در مدیریت و حکمرانی کارآمد روستایی اهمیت بالایی قائل است. به‌گونه‌ای که دولت روستا را خلاصه در دهمدار می‌داند و دهمدار را مسئول اصلی در روستا قرار می‌دهد. طبق بند «۲» ماده (۱) قانون، «دولت روستا، اداره امور دولتی و منافع جوامع محلی در سیستم حکومت تک ساخت جمهوری اندونزی است». طبق ماده (۲۵)، منظور از دولت روستا «دهمدار است که توسط کارکنان دولت روستا مورد کمک قرار می‌گیرد» (The Law No. 6, 2014). طبق قانون دهمدار به‌صورت مستقیم توسط ساکنان روستا برای یک دوره شش‌ساله انتخاب می‌شود (ماده ۳۴ و ۳۹) (The Law No. 6, 2014). فرایند انتخاب دهمدار، شاخص مهمی در شناخت پویایی سیاسی در روستاهای اندونزی (Syukri et al, 2017)، و یکی از اقدامات راهبردی برای بهبود عملکرد مسئولان روستا است. در واقع دهمدار که توسط مردم به‌صورت مستقیم انتخاب می‌شود، نمادی از قدرت روستا برای تحقق توسعه است. زمانی که دهمدار به‌صورت دموکراتیک و به شیوه مستقیم انتخاب می‌شود، دیگر نمی‌تواند تنها با دستور از بالا کار کند؛ زیرا وی نماینده سیاسی روستاییان است و آنچه لازم است توانایی وی برای جذب حداکثر مشارکت از سوی اجزای دولت روستا (Putri, 2019)، و نیز سطوح بالاتر دولت برای تحقق خواسته‌های جامعه‌ای است که به وی رأی داده‌اند. طبق ماده (۲۶) قانون، دهمدار مسئول سازماندهی دولت روستا، انجام توسعه روستا، توسعه جامعه روستا و توانمندسازی جامعه روستا است. در انجام وظایف مذکور، قانون اختیارات گسترده‌ای را برای دهمدار تعیین کرده است که برخی از آنها عبارت‌اند از: انتصاب و عزل کارکنان دولت روستا؛ مدیریت امور مالی و دارایی‌های روستا؛ تنظیم مقررات روستا؛ تعیین بودجه درآمدی و هزینه‌ای روستا؛ تقویت و بهبود اقتصاد روستا؛ و هماهنگی توسعه روستا در یک شیوه مشارکتی (The Law No. 6, 2014).

دوم، کیفیت دستگاه‌های روستایی برای برنامه‌ریزی و اجرای توسعه روستایی بسیار مهم است (Hilmawan et al, 2023). تشکیلات اداری روستا در اندونزی عبارت‌اند از «دبیرخانه روستا؛ مجری منطقه‌ای؛ و مجری فنی» (ماده ۴۸ قانون). دستگاه دولت روستا، موظف است به دهمدار در انجام وظایف و اعمال اختیارات خود کمک کند. دستگاه دولت روستا، توسط دهمدار پس از مشورت با رئیس کچامتان منصوب می‌شود (ماده ۴۹ قانون) (The Law No. 6, 2014). انتصاب کارکنان دولت روستا توسط دهمدار نیز خود بخشی از پویایی سیاسی روستا (Syukri et al, 2017) و حاکی از قدرت دهمدار است. سوم، شورای روستا در اندونزی، که درواقع به‌عنوان شریک دهمدار محسوب می‌شود، دارای نقشی راهبردی برای سازماندهی حکمرانی خوب است تا اهداف توسعه برای کاهش فقر و بهبود رفاه مردم محقق شود (Putri, 2019). طبق بند «۴» ماده (۱) قانون، شورای روستا که از آن با عنوان «نهاد مشورتی روستا» یادشده، نهادی است که وظایف دولتی را انجام می‌دهد. شورای روستا دارای وظایفی ازجمله بحث و توافق در مورد پیش‌نویس مقررات روستا با دهمدار؛ همساز کردن و هدایت درخواست‌های جامعه روستا؛ و نظارت بر عملکرد دهمدار می‌باشد (ماده ۵۵ قانون) (The Law No. 6, 2014). تعیین شورا روستا به‌عنوان نهادی که وظایف دولتی را انجام می‌دهد، در راستای تمایل به تسریع تحقق روستاهای خودگردان و مستقل از طریق بهبود مدیریت است. انتظار می‌رود که این مدیریت حرفه‌ای، رفاه جامعه را بهبود و فقر را کاهش دهد.

این انتظار زمانی می‌تواند محقق شود که تعادل قدرت و نیز رابطه همکاری و هماهنگی بین شورای روستا و دهدار وجود داشته باشد. تنظیم رابطه شورای روستا با دهدار به گونه‌ای که این دو نهاد با هم هماهنگ باشند و موقعیت یکدیگر را تضعیف نکنند آسان نیست. مشارکت بدنه مشورتی روستا در تنظیم مقررات و نقش‌آفرینی شورای روستا در تصمیم‌گیری درباره مسائل مهم روستا، موقعیت آن را تقویت و توازن قدرت در برابر دهدار را ایجاد کرده است (Putri, 2019).

تبیین مدل برنامه‌ریزی توسعه از پایین به بالا

نظام برنامه‌ریزی توسعه در گذشته، به دلیل رویکرد بالا به پایین، و پروژه‌محور بودن نقاط ضعف اساسی داشت. اول، جوامع روستایی، توسعه را به معنای «پروژه‌های توسعه زیرساخت‌های فیزیکی» درک می‌کردند و قادر به شناسایی پتانسیل‌ها و نیازهای خود نبودند. دوم، بسیاری از فعالیت‌های توسعه پیشنهادی در بحث برنامه‌ریزی توسعه روستا توسط سازمان‌های دولتی منطقه‌ای و بدون توجه به پیشنهادات جامعه روستا مصوب، و معمولاً فقط کپی از فعالیت‌های سال‌های قبل بود. سوم، در مرحله اجرا، فعالیت‌های توسعه پیشنهادی اغلب توسط مجلس نمایندگان مناطق تغییر می‌کرد. ضمن اینکه، رویه معمول این بود که اعضای مجلس مذکور برنامه‌ها یا فعالیت‌هایی را که در حوزه‌های انتخابیه‌شان قرار داشت در اولویت می‌دادند. در این رویکرد، تلقی روستاها به عنوان هدف توسعه، پیامدهای متعددی در هر دو سطح کلان و خرد داشت. در سطح کلان، توسعه پروژه‌محور منجر به عدم تداوم برنامه‌ها از سالی به سال دیگر می‌شد و عوامل سیاسی باعث توسعه نامتوازن روستایی از منظر موقعیت جغرافیایی می‌شد. در سطح خرد نیز معضل همپوشانی فعالیت‌های انجام‌شده توسط دولت مرکزی و منطقه‌ای در روستاها، پراکندگی دستگاه‌های مجری روستا و گروه‌های هدف توسعه در روستا وجود داشت (Putra, 2022).

در مدل جدید با رویکرد پایین به بالا که در قانون ۲۰۱۴/۶ منعکس شده است، برنامه‌ریزی توسعه روستا در سطح بالاتر (دولت‌های منطقه‌ای شهر/ریجنسی) برنامه‌ریزی نمی‌شود، بلکه توسط دولت روستا با مشارکت جامعه محلی طراحی می‌شود و البته با برنامه‌ریزی منطقه‌ای نیز هماهنگ می‌شود. اهداف این مدل برنامه‌ریزی توسعه روستا، ساده‌سازی رویه‌های برنامه‌ریزی، تقویت مسئولیت‌های روستاییان و احساس تعلق به توسعه، بهبود خدمات عمومی در سطح روستا و موثرتر کردن اعتبارات روستایی در رسیدگی به مشکلات روستا است (Putra, 2022). در این مدل، درواقع جامعه جهت‌گیری تخصیص اعتبارات را با توجه به نیازهای خود تعیین می‌کند و هماهنگی بین نیازهای مردم و برنامه‌های دولتی را تشویق می‌کند (Ernawati et al, 2021). طبق ماده (۷۹) قانون، دولت روستا برنامه توسعه روستا را مطابق با اختیارات خود، با عطف به برنامه توسعه شهر/ریجنسی تهیه می‌کند. برنامه‌ریزی توسعه روستا، به صورت مدت‌دار تهیه می‌شود که شامل: الف. برنامه توسعه میان مدت روستا برای یک دوره شش ساله؛ و ب. برنامه توسعه سالانه روستا یا به اصطلاح برنامه کاری دولت روستا است که شرح برنامه توسعه میان مدت روستا برای یک دوره یک ساله است. برنامه توسعه میان مدت روستا و برنامه کاری دولت روستا، توسط مقررات روستا تعیین، و مقررات مذکور تنها اسناد برنامه‌ریزی در روستا هستند. برنامه‌های مذکور، رهنمودی برای تعیین بودجه سالیانه روستا است. همچنین اجرای برنامه‌های دولت مرکزی و/یا دولت منطقه‌ای در مقیاس محلی روستا، با روستا هماهنگ و/یا به روستا تفویض می‌شود (The Law No. 6, 2014).

طبق ماده (۱۱۷) آیین‌نامه اجرایی قانون، برنامه توسعه میان مدت روستا شامل چشم‌انداز و مأموریت دهدار، برنامه‌های ساماندهی دولت روستا، اجرای توسعه، توسعه جامعه، توانمندسازی جامعه، و جهت‌گیری سیاست توسعه روستا است. برنامه میان مدت توسعه روستا با در نظر گرفتن شرایط عینی اولویت‌های توسعه روستا تدوین می‌شود. برنامه مذکور حداکثر طی یک دوره سه ماهه از تاریخ تحلیف دهدار مقرر می‌شود (The regulation No. 43, 2014). قانون شرح دقیقی از نحوه

اجرای توسعه روستایی ارائه کرده است. در ماده (۸۱) قانون تأکید شده است که توسعه روستا مطابق با برنامه کاری دولت روستا، و توسط دولت روستا با مشارکت کل جامعه روستا با روحیه همکاری متقابل، با بهره‌گیری از خرد محلی و منابع طبیعی روستا اجرا می‌شود. همچنین اجرای برنامه‌های بخشی ورودی به روستا به اطلاع دولت روستا می‌رسد تا با توسعه روستا ادغام شود (The Law No. 6, 2014). دهدار فعالیت‌های توسعه روستا را هماهنگ می‌کند.

مشارکت جامعه

نبود زمینه برای مشارکت جامعه باعث ایجاد توسعه‌ای از «بالا به پایین» می‌شود که فقط به اطلاعات ثانویه متکی است. برای حفظ پایداری توسعه، جوامع باید بتوانند نیازهای خود را از طریق یک فرایند از «پایین به بالا» تعیین کنند تا حس همبستگی را برای نیازهای توسعه ایجاد کنند (Sambodo et al, 2023). به سخن دیگر، تمرکززدایی اداری صرف و در نظر گرفتن روستاها به عنوان جوامع خودگردان، مسائل اصلی توسعه را حل نخواهد کرد. تمرکززدایی باید مشارکت فعال و عادلانه مردم را امکان‌پذیر کند، به گونه‌ای که فقیرترین و به حاشیه رانده‌شده‌ترین افراد در فرایند تصمیم‌گیری ایفای نقش کنند (Antlöv et al, 2016). قانون ۲۰۱۴/۶، نقش پررنگ‌تری به جامعه روستایی اندونزی در تصمیم‌گیری اعطا کرده و امکان افزایش مشارکت و فعالیت آنها در فرایندهای تصمیم‌گیری را فراهم کرده است (Putri et al, 2023). قانون ۲۰۱۴/۶، مشارکت جامعه در امر توسعه را به چند شیوه پیش‌بینی و تضمین نموده است که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از:

- پیش‌بینی مجمع مشورتی روستا: جلسات مشارکتی مستمر ابزارهای مهم توسعه روستایی هستند (Sirajuddin, 2020: 2). طبق ماده (۵۴) قانون از ترکیب شورای روستا، دولت روستا و عناصر جامعه روستا یک مجمع مشورتی برای بحث درباره موضوعات راهبردی مربوط به دولت روستا تشکیل می‌شود (The Law No. 6, 2014). طبق استفساریه قانون، این مجمع برای همه ذی‌نفعان در روستا، از جمله جامعه روستا، به منظور تشریح آنچه است که برای دولت روستا مهم تلقی می‌شود و مربوط به نیازهای جامعه روستا است. نتایج جلسات در این مجمع مشورتی تبدیل به راهنمایی برای کارکنان دولت روستا و سایر نهادها برای انجام وظایف خود می‌شود. منظور از عناصر جامعه، رهبران سنتی، رهبران مذهبی، رهبران آموزشی، نمایندگان گروه‌های کشاورز، گروه‌های ماهیگیر، گروه‌های صنعتگر، زنان و گروه‌های فقیر جامعه و غیره است (explanation of The Law No.6/2014, 2014). نکته مهم اینکه مجمع مشورتی روستا، بالاترین نهاد تصمیم‌گیری در روستا است که باید تصمیمات مهم دولت روستا را تأیید کند. در واقع این مجمع بالاترین اقتدار را در تدوین و اجرای بسیاری از تصمیمات مهم در خصوص امور روستا دارد (Kusumastuti & Asmara, 2019). برگزارکننده جلسات مجمع مشورتی، شورای روستا است که حق دارد از دهدار، رهبران جامعه و غیره دعوت کند تا در مورد مسائل روستا گفتگو کنند، تمایلات خود را بیان و ایده‌های خلاقانه ارائه و از دهدار در مورد توسعه روستا اطلاعات و پاسخ بخواهند (Putri, 2019). وجود این مجمع منجر به افزایش مسئولیت‌پذیری دولت روستا در قبال جامعه می‌شود (Putri et al, 2023).

- گزارش‌دهی دهدار به جامعه روستا: دهدار باید در پایان هر سال مالی، گزارشی مکتوب حاوی اطلاعات اداره دولت روستا را به شورای روستا ارائه دهد و اطلاعات مکتوب در خصوص اداره دولت روستا را در پایان هر سال مالی برای جامعه روستا ارائه و یا انتشار دهد (ماده ۲۷ قانون) (The Law No. 6, 2014).

- تعیین حقوق جامعه روستایی در قانون: ماده (۶۸) قانون حقوق جوامع روستایی را تعیین کرده که برخی از بندهای آن ناظر بر حق جامعه روستایی برای نظارت بر اداره روستا و توسعه آن است. از جمله می‌توان به درخواست و کسب اطلاعات از دولت روستا و نظارت بر فعالیت‌های اداره دولت روستا، اجرای توسعه روستا، توسعه جامعه روستایی و توانمندسازی جامعه

روستا؛ دریافت خدمات برابر و عادلانه؛ بیان درخواست‌ها، پیشنهادات و نظرات مسئولان درباره فعالیت‌های اداره دولت روستا، اجرای توسعه روستا، توسعه جامعه روستا و توانمندسازی جوامع روستایی اشاره کرد (The Law No. 6, 2014).

- اظهار نظر در خصوص پیش‌نویس مقررات روستا: طبق ماده (۶۹) قانون، پیش‌نویس مقررات روستا باید با جامعه روستا به مشورت گذاشته شود. جامعه روستایی حق دارد درباره پیش‌نویس مقررات روستا نظر بدهد (Ibid).

- مشارکت در فرایند برنامه‌ریزی توسعه میان‌مدت روستا: قانون ۲۰۱۴/۶، مشارکت جامعه به‌ویژه در تدوین برنامه توسعه میان‌مدت روستا را بالا در نظر گرفته است (Syukri et al, 2017: 63). طبق (ماده ۸۰) قانون، برنامه‌ریزی توسعه روستا با مشارکت جامعه روستا انجام می‌شود (The Law No. 6, 2014). طبق ماده (۱۱۴) آیین‌نامه اجرایی قانون، برنامه‌ریزی برای توسعه روستا براساس نتایج توافق در مجمع مشورتی روستا تهیه می‌شود. نشست‌های مجمع مشورتی در خصوص برنامه‌ریزی توسعه روستا، اولویت‌ها، برنامه‌ها، فعالیت‌ها و نیازهای توسعه روستا که توسط بودجه درآمدی و هزینه‌ای روستا و یا بودجه درآمدی و هزینه‌ای منطقه‌ای شهر/ریجنسی تأمین می‌شود، را تعیین می‌کند. اولویت‌ها، برنامه‌ها، فعالیت‌ها و نیازهای روستا بر اساس ارزیابی نیازهای جامعه روستا تدوین می‌شوند (The regulation No. 43, 2014).

- مشارکت در اجرای توسعه روستایی: ماده (۸۱) قانون تأکید دارد که توسعه روستا مطابق با برنامه کاری دولت روستا، و توسط دولت روستا با مشارکت کل جامعه روستا با روحیه همکاری متقابل انجام می‌شود (The Law No. 6, 2014). طبق ماده (۱۲۱) آیین‌نامه اجرایی قانون، در اجرای توسعه، استفاده از منابع انسانی و منابع طبیعی روستا و نیز استفاده از خودیاری و همکاری متقابل جامعه در اولویت قرار دارد (The regulation No. 43, 2014).

- حق نظارت و کسب اطلاعات در خصوص برنامه توسعه روستا و اجرای آن: طبق ماده (۸۲)، جوامع روستایی حق کسب اطلاعات درمورد برنامه‌های توسعه روستا و اجرای آن و حق نظارت بر اجرای توسعه روستا را دارند. در این راستا، جوامع روستایی باید نتایج رصد و شکایات مختلف در خصوص اجرای توسعه روستا را به دولت و شورای روستا گزارش دهند. دولت روستا نیز موظف است برنامه‌ریزی و اجرای برنامه توسعه میان‌مدت و برنامه کاری دولت روستا، و بودجه درآمدی و هزینه‌ای روستا را از طریق خدمات اطلاعاتی به مردم اطلاع‌رسانی کند و آن را حداقل یک‌بار در سال در مجمع مشورتی روستا گزارش دهد. جوامع روستایی برای اظهار نظر در خصوص گزارش‌های مذکور در مجمع شرکت می‌کنند (The regulation No. 43, 2014).

- توانمندسازی جامعه روستایی: جوامع روستایی برای تبدیل شدن به بازیگران توسعه باید توانمند باشند. لذا توانمندسازی جامعه با حمایت ابزارهای قانونی کلید مهمی در موفقیت توسعه روستا است (Rudy, Hasyimzum et al, 2021). به‌ویژه راهبری و هدایت توسعه دانش و مهارت‌های جامعه روستایی به‌منظور دستیابی به سطح مطلوب عاملی تعیین‌کننده برای موفقیت یا شکست توسعه مبتنی بر جامعه است (Sambodo et al, 2023). علی‌الخصوص تسهیل‌گران آشنا با پویایی اجتماعی روستاها می‌توانند به جوامع در برنامه‌ریزی، پیاده‌سازی و حفظ زیرساخت‌ها و خدمات در راستای نیازهای شناسایی‌شده جوامع کمک کنند (Antlöv et al, 2016). ماده (۱۱۲) قانون، دولت مرکزی، و دولت‌های منطقه‌ای استانی و شهر/ریجنسی را موظف به توانمندسازی جوامع روستایی کرده است. توانمندسازی جامعه روستا، با تسهیل در برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت بر توسعه روستا و نواحی روستایی انجام می‌شود (The Law No. 6, 2014). طبق ماده (۱۲۶) آیین‌نامه اجرایی قانون، توانمندسازی جامعه روستایی توسط دولت روستا، شورای روستا، مجمع مشورتی روستا، نهادهای سنتی روستا، بنگاه‌های اقتصادی روستا، مؤسسات همکاری بین روستایی، و سایر گروه‌های تشکیل‌شده برای حمایت از فعالیت‌های دولتی و در کل توسعه انجام می‌شود. طبق ماده (۱۲۸) آیین‌نامه اجرایی قانون، تسهیل به لحاظ فنی توسط واحدهای کاری دولت منطقه‌ای شهر/ریجنسی انجام می‌شود و این کار می‌تواند توسط تسهیل‌گران حرفه‌ای، کادرهای توانمندسازی جامعه

روستایی و/یا اشخاص ثالث انجام شود (The regulation No. 43, 2014). در این راستا دولت اندونزی یک شبکه ملی از تسهیلگران حرفه‌ای را به رسمیت می‌شناسد که وظایف حفاظت از اهداف توسعه و برنامه‌های توسعه فراگیر و پاسخگو؛ تسهیل جریان‌های مختلف بودجه به روستاها؛ و ردیابی برنامه‌ها و هزینه‌های آنها، برای اطمینان از اینکه اولویت‌های ملی مانند سازگاری با تغییرات آب‌وهوایی در برنامه‌های روستا گنجانده شده است را برعهده دارند (Antlöv et al, 2016).

منابع مالی پایدار

قبل از تصویب قانون ۲۰۱۴/۶ دولت‌های روستایی، نه منابع مالی چشمگیری برای توسعه خود، و نه استقلالی برای مدیریت امور مالی خود داشتند (Putra, 2022). طبق ماده (۷۲) قانون درآمدهای اصلی روستاها در اندونزی عبارت‌اند از: اول، منابع درآمدی خود روستا که در واقع از اختیارات روستا بر اساس حقوق خاستگاه و اختیارات در مقیاس محلی روستا حاصل می‌شود. منابع درآمدی خود روستا شامل عواید کسب‌وکار، عواید دارایی، خودیاری و مشارکت، همکاری متقابل و سایر درآمدهای اصلی روستا است (The Law No. 6, 2014). درآمدهای خود روستا شامل درآمدهایی مانند عواید حاصل از بازارهای سنتی، و عوارض وسایل نقلیه عمومی کوچک‌مقیاسی است که از روستاها عبور می‌کنند (Lewis, 2015: 350-351).

دوم، نقل‌وانتقالات مالی از طرف دولت‌های شهر/ریجنسی به روستاها که خود شامل دو نوع منابع شامل اول، بخشی از درآمد حاصل از مالیات‌های منطقه‌ای و عوارض شهر/ریجنسی؛ و دوم، بخشی از اعتبارات متوازن‌سازی دریافت‌شده توسط شهر/ریجنسی است. طبق ماده (۷۲)، حداقل ۱۰٪ درآمد حاصل از مالیات‌های منطقه‌ای و عوارض شهر/ریجنسی و نیز حداقل ۱۰٪ اعتبارات متوازن‌سازی دریافت‌شده توسط شهر/ریجنسی در بودجه درآمدی و هزینه‌های منطقه‌ای پس از کسر اعتبارات تخصیص خاص، سهم روستاها است که باید به دولت‌های روستایی انتقال یابد (The Law No. 6, 2014). **سوم، تخصیص مستقیم اعتبارات از بودجه دولت مرکزی.** این اعتبارات از خزانه ملی به خزانه ریجنسی‌ها و شهرداری‌ها برای انتقال به روستاها پرداخت می‌شود (Vel & Bedner, 2015). طبق ماده (۳۰) مقررات ۲۰۱۵/۲۲، اعتبارات روستا از بودجه درآمدی و هزینه‌ای دولت، حداقل ۱۰ درصد نقل‌وانتقالات مالی دولت مرکزی به مناطق را در برمی‌گیرد (The regulation No. 22, 2015). آیین‌نامه اجرایی قانون دولت‌های روستایی را ملزم کرده که «۳۰ درصد اعتبارات دریافتی از دولت مرکزی را صرف اداره دولت روستا (حقوق و مزایای کارکنان و غیره) و «۷۰ درصد» را صرف توسعه روستا کنند (ماده ۱۰۰) (The regulation No. 43, 2014). طبق ماده (۱۱) مقررات دولتی ۲۰۱۵/۲۲، تخصیص اعتبارات روستا بر اساس الف. تخصیص پایه (حداقل تخصیص اعتبارات روستا بر اساس محاسبات معین که به طور مساوی به همه روستاها تخصیص می‌یابد) و تخصیص با در نظر گرفتن جمعیت، نرخ فقر، مساحت منطقه، و سطح دشواری جغرافیایی روستاهای هر شهر/ریجنسی است (The regulation No. 22, 2015). تخصیص پایه مبلغی حدود ۷۷ درصد کل اعتبارات روستا را تشکیل می‌دهد (Ernawati et al, 2021)، درصد باقیمانده (۲۳٪) با سازوکار تعیین‌شده یعنی بر اساس جمعیت، نرخ فقر، مساحت منطقه و سطح دشواری جغرافیایی بین روستاها تخصیص می‌یابد (Adi, 2022). این رویه بدین معناست که همه روستاهای اندونزی از یک حداقل بودجه با مبلغ مشخص طی هر سال برخوردارند.

شایان‌ذکر است که نقل‌وانتقالات مالی از سوی دولت‌های شهر/ریجنسی به روستاها قبل از سال ۲۰۱۴ نیز وجود داشت؛ اما تخصیص از بودجه ملی، که برای اولین بار در ماده (۷۲) قانون ۲۰۱۴/۶ مقرر، و از سال ۲۰۱۵ اجرا شده، یکی از منحصربه‌فردترین نکات قانون مذکور است. اهمیت این اعتبارات به حدی است که پوتری معتقد است ماده (۷۲) قانون قاعده‌ای است که جایگاه روستا در اندونزی را از هدف توسعه به عامل توسعه متحول کرده است (Putri, 2019: 24).

سازوکار قانونی اتخاذشده برای تخصیص اعتبارات روستا که در راستای سیاست تمرکززدایی مالی دولت اندونزی در مقیاس روستا است، یک طرح مالی جدید و حتی اولین طرح در جهان است، که به روستاییان برای بهبود و توسعه محیط‌های خود کمک می‌کند و ابزار دولت اندونزی برای توسعه نواحی روستایی است (Azmi et al, 2020). این سیاست در راستای دیدگاه «توسعه اندونزی از حاشیه» است؛ چراکه سازوکار تعیین‌شده برای تخصیص اعتبارات، نواحی دورافتاده و کمتر توسعه‌یافته را در اولویت قرار می‌دهد (Saragi et al, 2023). فقر و فقدان منابع مالی در روستاها باعث شد که دولت اندونزی سیاست تخصیص مستقیم اعتبارات روستایی از بودجه ملی را برای تقویت توسعه روستایی آغاز کند. اولویت‌ها برای استفاده از اعتبارات روستا طبق آیین‌نامه شماره ۲۰۱۷/۱۹، عمدتاً برای توسعه روستا است. مهم اینکه بخش توسعه روستایی بیشتر بر تأمین زیرساخت‌های موردنیاز جوامع روستایی تمرکز دارد (Hilmawan et al, 2023).

طبق ماده (۸) مقررات ۲۰۱۵/۲۲، سقف بودجه اعتبارات روستا هر ساله، مطابق با مفاد قوانین و مقررات در زمینه تهیه طرح‌های اعتبارات هزینه‌ای خزانه‌داری کل کشور تعیین می‌شود (The regulation No. 22, 2015). مهم اینکه تخصیص اعتبارات روستا از محل بودجه درآمدی و هزینه‌ای دولت مرکزی، از سال اول اجرای آن افزایش قابل‌توجهی را تجربه کرده است. برای مثال در سال ۲۰۱۸، تخصیص پایه برای هر روستا تقریباً ۸۰۰ میلیون روپیه (حدود ۸۰۰.۰۰۰ دلار استرالیا) بوده است که با رشد ۱۸۵.۷٪ از اولین تخصیص (هر روستا ۲۸۰ میلیون روپیه) همراه بوده است (Saragi et al, 2021). گفتنی است که از طریق این سیاست، دولت موفق شده نسبت نواحی دورافتاده به کل نواحی کشور را از ۲۶ درصد در سال ۲۰۱۱ به ۲۰ درصد در سال ۲۰۱۹ کاهش دهد (Azmi et al, 2020). با این حال، اعتبارات روستا عمدتاً برای توسعه زیرساخت‌ها هزینه شده است. وزارت روستا در سال ۲۰۱۹ گزارش داد که در عرض چهار سال، زیرساخت‌هایی که ساخته شده است شامل ۳۸.۲۵۹ کیلومتر جاده روستایی؛ ۱۳۶.۲۱ کیلومتر پل روستا؛ ۲.۴۰۷ بازار روستا؛ ۱۸۱۳ واحد پروژه آبیاری؛ و بسیاری از پیشرفت‌های دیگر بوده است (Saragi et al, 2021)، که هر کدام به نوعی بر توسعه روستا تأثیر دارند.

اما مهم‌تر از همه ایجاد بنگاه‌های اقتصادی روستا با استفاده از اعتبارات روستا است که قانون ۲۰۱۴/۶ دولت‌های روستایی را موظف به تأسیس آنها کرده است. بنگاه‌های اقتصادی روستا در واقع شرکت‌های کوچک و متوسط محلی متعلق به دولت روستا و تحت مدیریت و تأمین مالی دولت روستا هستند که به طور مشترک با روستاییان فعالیت می‌کنند (Kusumastuti & Asmara, 2019). طبق ماده (۸۷) قانون، این بنگاه‌ها می‌توانند در زمینه‌های اقتصادی و/یا خدمات عمومی مطابق مقررات قانونی، کسب و کار انجام دهند. بنگاه‌های اقتصادی از طریق مجمع مشورتی روستا مورد توافق قرار می‌گیرد و در مقررات روستا تصریح می‌شود (The Law No. 6, 2014). طبق ماده (۱۳۵) آیین‌نامه اجرایی قانون، سرمایه اولیه بنگاه اقتصادی روستا از بودجه روستا نشأت می‌گیرد (The regulation No. 43, 2014). بر اساس داده‌های وزارت روستا در سال ۲۰۲۱، ۶۱ درصد روستاهای اندونزی بنگاه‌های اقتصادی روستایی تأسیس کرده‌اند که نسبت به سال ۲۰۱۷ که تنها ۲۴/۶ درصد روستاها بنگاه‌های اقتصادی داشتند، افزایش شدیدی نشان می‌دهد (Sirajuddin, 2020). از جمله نتایج مثبت تأسیس چنین بنگاه‌هایی کاهش جابجایی جمعیت از روستا به شهر به دلیل ایجاد اشتغال و جذب نیروی کار بوده است (Sinarwati & Marhaeni, 2019). تأثیر دیگر آنها تقویت کارآفرینی روستایی است. برخی تحلیل‌گران از بنگاه‌های اقتصادی به‌عنوان ابزار وزارت روستا برای توسعه روستاهای توسعه‌نیافته اندونزی نام می‌برند (Hilmawan et al, 2023).

بحث

تا سال ۲۰۱۴، فرهنگ بروکراتیک در وزارت امورداخله اندونزی درباره روستاها، در راستای الگوی مدیریت کارآمد بالابه‌پایین بود. تصویب قانون ۲۰۱۴/۶ درباره روستا، این روند را تغییر داد (Jacqueline et al, 2017). این قانون، تغییرات

اساسی در مدیریت و حکمرانی روستایی (Bismo et al, 2019) و در واقع مرحله جدیدی را در تاریخ سیاست‌های حکمرانی روستایی در اندونزی آغاز کرد. قانون مذکور که آخرین قانون اضافه شده به مجموعه قوانین تمرکززدایی اندونزی است، دامنه‌ای انقلابی دارد، و تمرکززدایی را در سطح نزدیک به ۷۵۰۰۰ روستای اندونزی اعمال می‌کند (Jacqueline et al, 2017). مفروض اساسی این قانون این است که روستاها به جای هدف توسعه باید عامل توسعه باشند. به سخن دیگر این قانون در پی تغییر گفتمان دولت‌محور توسعه که در قالب آن دولت نقش مهمی در جهت‌دهی به توسعه روستا دارد به سمت یک گفتمان جامعه‌محور است که در آن خود روستا و جامعه روستایی توسعه را ایجاد و هدایت می‌کنند. قانون برای تحقق گفتمان جامعه‌محور توسعه، مفادی را در خصوص چهار استراتژی اساسی مقرر کرده است:

نخست، ایجاد ترتیبات نهادی قوی و با اختیارات گسترده است. قانون ۲۰۱۴/۶، تغییرات عظیمی در حکمرانی روستایی به وجود آورد و موقعیت روستا را از یک ناحیه اداری ذیل شهر/ریجنسی به نهادی مستقل و خودگردان تبدیل کرده است که دارای اختیار برای تنظیم و مدیریت امور دولتی و منافع جامعه خود است. قانون با آزاد کردن روستا از حیطه اختیارات سطوح بالاتر دولت، اختیارات گسترده‌ای را به روستا تفویض، و به منظور ایجاد ظرفیت برای انجام این اختیارات، قائل به یک نهاد محلی (دهدار، شوراها، ساختارهای اداری و ...) مقتدر و توانمند با اختیارات وسیع است. توانمندی و اقتدار نهاد محلی در سه عامل منعکس شده است. نخست اینکه دهدار به صورت مستقیم توسط مردم انتخاب می‌شود و دارای اختیارات گسترده است. دوم، شورای روستا در قانون به عنوان نهادی مشورتی در نظر گرفته شده که وظایف دولتی انجام می‌دهد و از قدرت نقش‌آفرینی گسترده‌ای برخوردار است. سوم، دستگاه اداری روستا که در اداره دولت روستا به دهدار کمک می‌کند متشکل از افراد متخصص است که توسط دهدار منصوب می‌شود. ترتیبات نهادی قوی با اختیارات گسترده این امکان را به روستاها می‌دهد که پتانسیل و نقاط قوت خود را با هدف تحقق توسعه روستا بر اساس نیازها و شرایط محلی ارتقا دهند. دوم، قانون قائل به مدل برنامه‌ریزی توسعه با «رویکرد پایین‌به‌بالا» است. طبق قانون، برنامه توسعه روستا، به صورت مدت‌دار تهیه می‌شود که شامل برنامه توسعه میان مدت روستا برای یک دوره شش ساله؛ و برنامه توسعه سالانه روستا یا به اصطلاح برنامه کاری دولت روستا است که شرح برنامه توسعه میان مدت روستا برای یک دوره یک ساله است. این برنامه توسط دولت روستا و با مشارکت جامعه روستا تدوین و تصویب می‌شود. در این مدل جامعه جهت‌گیری تخصیص اعتبارات را با توجه به نیازهای توسعه‌ای خود تعیین می‌کند، که هماهنگی بین نیازهای مردم و برنامه‌های دولتی را تشویق می‌کند. سوم، قانون برای مشارکت جامعه در تحقق توسعه جایگاه برجسته‌ای قائل است. این جایگاه گذشته از مرحله برنامه‌ریزی برای توسعه در همه مراحل فرایندهای تصمیم‌گیری، اجرا و نظارت بر اجرا قابل مشاهده است. از جمله سازوکارهای مقرر در قانون به منظور افزایش مشارکت جامعه در امر تحقق توسعه عبارت‌اند از: پیش‌بینی یک مجمع مشورتی برای روستا با حضور دهدار، شورای روستا و نیز همه ذی‌نفعان از همه گروه‌های اجتماعی-اقتصادی و فرهنگی در روستا برای بحث و تصمیم‌گیری پیرامون موضوعات راهبردی مربوط به اجرای دولت روستا و قراردادن این مجمع به عنوان بالاترین نهاد تصمیم‌گیری در روستا که باید تصمیمات مهم دولت روستا را تأیید کند؛ پیش‌بینی گزارش‌دهی دهدار به جامعه روستا در پایان هر سال مالی در خصوص اطلاعات و نتایج اداره دولت روستا؛ اعطای حق به جامعه روستایی برای اظهارنظر در خصوص پیش‌نویس مقررات روستا؛ و اعطای حق برای کسب اطلاعات در خصوص برنامه توسعه روستا و اجرای آن؛ و نیز اتخاذ سازوکارهایی برای توانمندسازی جامعه روستایی در قانون. در نتیجه با تصویب این قانون جوامع محلی مسئولیت و کنترل بیشتری بر امور روستا دارند و قادر هستند نیازهای توسعه‌ای خود را برآورده سازند.

چهارم، منحصربه‌فردترین استراتژی دولت اندونزی برای توسعه روستایی تمرکززدایی مالی و انتقال منابع مالی پایدار به روستاها به منظور تحقق توسعه است. علاوه بر درآمدهای خود روستا و نیز نقل‌وانتقالات مالی از سوی دولت‌های شهر

اربخنسی، که طبق قوانین سلف نیز وجود داشت، قانون ۲۰۱۴/۶، تأمین مالی روستا از طریق تخصیص اعتبارات از بودجه ملی را نیز مقرر کرده است که در تغییر وضعیت روستاها از هدف توسعه به عامل توسعه نقش بسیار مهمی دارد. طبق این قانون دولت باید هر ساله ۱۰ درصد کل اعتبارات انتقالی به مناطق کشور را به روستاها اختصاص دهد و دولت‌های روستایی ملزم هستند که ۳۰ درصد اعتبارات دریافتی از دولت مرکزی را صرف اداره دولت روستا و ۷۰ درصد را صرف توسعه روستا کنند. تخصیص اعتبارات از بودجه ملی فضای وسیعی را در اختیار دولت روستا برای توسعه قرار می‌دهد (Kusumastuti & Asmara, 2019)، چراکه طبق قانون، هر روستا باید بودجه خود را مدیریت کند (Sirajuddin, 2020). اعتبارات روستا، دولت‌های روستایی را قادر می‌سازد تا منابع را بر اساس نیازها و اولویت‌های خود تخصیص دهند (Putri et al, 2023).

نتیجه‌گیری

توسعه روستایی ارتباط بسیار نزدیکی با قانون دارد و به سخن دقیق‌تر نیازمند وجود بسترهای قانونی مستحکم است. اندونزی ازجمله کشورهایی است که اصلاحات قانونی متعددی را به‌منظور تحقق توسعه روستایی انجام داده که آخرین مورد تصویب قانون ۲۰۱۴/۶ درباره روستا است. این اصلاحات در راستای سیاست کلی تمرکززدایی در این کشور است. مفروض اساسی این قانون این است که روستاها به‌جای هدف توسعه باید عامل توسعه باشند. در مقاله حاضر به استراتژی‌های قانونی که حکومت اندونزی برای تحقق وضعیت روستاها به‌عنوان عامل توسعه اتخاذ کرده پرداخته‌شد. بررسی متن قانون مذکور و همچنین آیین‌نامه‌های وابسته به آن و سایر منابع نشان می‌دهد که دولت اندونزی برای تحقق این هدف چهار استراتژی اصلی را در قانون ۲۰۱۴/۶ نهاده کرده که عبارت‌اند از ایجاد ترتیبات نهادی قوی با اختیارات گسترده از طریق سیاست تمرکززدایی؛ الزام به برنامه‌ریزی توسعه روستایی با «رویکرد پایین‌به‌بالا»؛ اتخاذ سازوکارهایی برای مشارکت جامعه در اداره و نیز تحقق توسعه روستا؛ و تمرکززدایی مالی و انتقال منابع مالی پایدار به روستاها. هرچند اندونزی تمرکززدایی اداری-مالی در سطح روستاها و رویکرد توسعه جامعه‌محور را به‌عنوان یک سیاست ملی برای تحقق توسعه روستایی پذیرفته‌است، اما نهادهای ملی و منطقه‌ای در اجرای آن نقش اساسی دارند. ایجاد نهادهای تخصصی قوی در سطح ملی (وزارت روستا در کنار وزارت امورداخله) و با رسالت کمک و نظارت بر توسعه روستایی مهم‌ترین راهبردهایی است که دولت اندونزی برای تکمیل مدل پایین‌به‌بالای توسعه روستایی اتخاذ کرده است. درواقع تجربه اندونزی نشان می‌دهد که رویکرد ایده‌آل برای توسعه روستایی یک مدل از پایین‌به‌بالا است که با راهبری، نظارت و تسهیل دولت تکمیل شود.

آنچه از بررسی تجربه اندونزی در خصوص توسعه روستایی برمی‌آید که می‌تواند مورد استفاده متصدیان امر در جمهوری اسلامی ایران قرار بگیرد این است که تحقق الگوی جامعه‌محور توسعه روستایی نیازمند الزاماتی به شرح زیر است:

- لزوم وجود یک نهاد متولی واحد، قدرتمند و پاسخگو در سطح ملی برای سیاست‌گذاری و هدایت امر توسعه روستایی؛
- اصلاحات قانونی به‌منظور ایجاد جایگاهی در خور برای روستا در نظام اداری-سیاسی کشور؛
- تصویب یک قانون جامع که امر مدیریت روستایی در سطح محلی را با تمام ابعاد و جوانب آن در نظر بگیرد. چنین قانونی لزوماً باید دربرگیرنده مفادی در خصوص قائل‌شدن شخصیت حقوقی مستقل برای روستاها؛ تعیین نحوه انتخاب/انتصاب شاخه اجرایی و مقررر گذار روستا؛ قرار دادن مدیریت همه امور واقع در قلمرو روستا به‌عنوان وظایف و اختیارات نهاد اداره‌کننده روستا؛ ساختار و تشکیلات دولت روستا؛ تأمین مالی روستا؛ نحوه نظارت دولت مرکزی و دولت‌های محلی بر روستا؛ شفافیت فرایند اداره روستا؛ پیش‌بینی سازوکاری نظام‌مند برای توانمندسازی جوامع روستایی؛ و مشارکت جوامع روستایی در اداره و توسعه روستا باشد؛

حامی مالی

سهم نویسندگان در پژوهش

تضاد منافع

تقدير و تشکر

منابع

doi:10.52547/jmdp.35.3.129

doi:10.373794.1924jur.2/2009.1.109-125

doi:10.22059/jrur.2013.50416

Amsari, F., Simabura, C., & Illahi, B. K. (2023). Content Material for the Nagari Regulation Based on the Rights of Origin According to Law 6 of 2014. In *Regulatory Reform in Indonesia A Legal Perspective*,. Edited by Ekatjahjana, w., Hauerstein, K. & Heilmann, D. Jakarta: Hanns Seidel Foundation. 273-303

- Azmi, S., Nuryartono, N., & Binenbaum, E. (2020). Rural Development Policy And Poverty Alleviation: The Case Of Village Funds In Aceh Province, Indonesia. *Info Artha*, 4(2), 136-154. <https://doi.org/10.31092/jia.v4i2.735>
- Ahmadi Shapourabadi, M., & Mottaghi, S. L. (2022). Pathology and Monitoring of Rural Development Policies in Development Plans: Lessons for Developing Rural Development Executive Policies in the Seventh Development Plan. *JMDP*, 35(3), 129-164. [doi:10.52547/jmdp.35.3.129](https://doi.org/10.52547/jmdp.35.3.129) [In pesian]
- Bismo, P. A., & Sahputra, R. E. (2019). Increasing the Effectiveness of Village Development Through the Simplification of Village Funds Disbursement. *Matra Pembaruan*, 5(2), 77-88.
- Esfandiari, F., & Al-Fatih, S. (2020, September). *Village Laws Dilemma: What Can the Village of Indonesia Do?*. In *International Conference on Law Reform (INCLAR 2019)*. 13-16. Batu City, Indonesia. Atlantis Press. [doi: 10.2991/aebmr.k.200226.003](https://doi.org/10.2991/aebmr.k.200226.003)
- Ernawati, E., Tajuddin, T., & Nur, S. (2021). Does government expenditure affect regional inclusive growth? An experience of implementing village fund policy in Indonesia. *Economies*, 9(4), 164-176. <https://doi.org/10.3390/economies9040164>
- Eidivandi, K., Ghane, A., Farshad, E., & Mohamadi Jafaabadi, F. (2023). Developing the country's rural development scenarios and strategies on Horizon 1414 with a future research approach. *Journal of Future cities vision*. 4(1): 61-76. [doi:10.61186/jvfc.4.1.61](https://doi.org/10.61186/jvfc.4.1.61) [In pesian]
- Gupta, R. (2022). Identification of Suitable Rural Development Indicators. *SIAM International Journal*, 1(01), 11-22. <https://doi.org/10.36018/dsij.v1i9i.238>
- Galindo Caldés, R., Santasusagna Riu, A., & Tort, J. (2020). Regional Administrative Boundaries and the Building of Internal Borders in Decentralised States. The Case of Two Spanish Interregional Borders. *Contemporary Trends in Local Governance: Reform, Cooperation and Citizen Participation*, 131-150. [doi:10.1007/978-3-030-52516-3_7](https://doi.org/10.1007/978-3-030-52516-3_7)
- Ghorbani, M. Garakani, S. A., Avazpour, L., Yazdanparast, M., Amiri, M. (2024). Social Capital Dynamic of Local Stakeholder Network in Rural Co-Management: the case study of Gachsaran county. *Journal of Rural Research*, 15 (3), 109-125. [doi: 10.22059/jrrr.2025.373794.1924](https://doi.org/10.22059/jrrr.2025.373794.1924) [In pesian]
- Harahap, H. I., Ridwan, M., & Lubis, F. H. (2017). The Various Impacts Related to Implementation of Village Law No. 6/2014. In *2nd International Conference on Social and Political Development (ICOSOP 2017)* (pp. 231-235). Medan, Indonesia. Atlantis Press. [doi: 10.2991/icosop-17.2018.36](https://doi.org/10.2991/icosop-17.2018.36)
- Hilmawan, R., Aprianti, Y., Vo, D. T. H., Yudaruddin, R., Bintoro, R. F. A., Fitrianto, Y., & Wahyuningsih, N. (2023). Rural development from village funds, village-owned enterprises, and village original income. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 9(4), 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2023.100159>
- Hutahaean, M. (2020, October). Policy of development from outskirts: analysis of budgeting for village funds in Indonesia. In *Proceedings of the 1st International Conference on Environmental Governance, ICONEG 2019*, 25-26 October 2019, Makassar, South Sulawesi, Indonesia. [http://dx.doi.org/10.4108/eai.25-10-2019.2300502](https://dx.doi.org/10.4108/eai.25-10-2019.2300502)
- Horzsa, G. (2021). *Rural Development and Migration*. (Doctoral dissertation, Corvinus University of Budapest, Budapest). Retrieved from http://phd.lib.uni-corvinus.hu/1187/1/Horzsa_Gergely_den.pdf
- Haug, M., Rössler, M., & Grumbly, A. T. (2016). Introduction: contesting and reformulating centre-periphery relations in Indonesia. In *Rethinking power relations in Indonesia*. Edited by Haug, M., Rössler, M. & Grumbly, A. T. 1-25. England: Routledge.
- explanation of The Law No.6/2014 (2014). penjelasan atas undang-undang republik indonesia nomor 6 tahun 2014 tentang desa. Retrieved 12.12.2023 from www.peraturan.go.id
- Kusumastuti, R., & Asmara, A. Y. (2019- Februray). Village Authority and Local Innovation to Accelerate Rural Development In Indonesia: Review of Indonesian Act Number 6/2014 And Law of Government Number 38/2017. In *The 9th International Conference Rural Research & Planning Group*. July 6-8, 2018. 165-174. Bali, Indonesia..
- Jacqueline, V. E. L., Zakaria, Y., & Bedner, A. (2017). Law-making as a strategy for change: Indonesia's new Village Law. *Asian Journal of Law and Society*, 4(2), 447-471. [doi:10.1017/als.2017.21](https://doi.org/10.1017/als.2017.21)

- Lewis, B. D. (2015). Decentralising to villages in Indonesia: Money (and other) mistakes. *Public Administration and Development*, 35(5), 347-359. DOI:10.1002/pad.1741
- Putra, F. (2022). Village development initiative as an alternative strategy of rural poverty reduction: An evaluation of village fund program in Indonesia. *International Journal of Social Science and Human Research*, 5(04), 1453-1460. DOI:10.47191/ijsshr/v5-i4-35
- Putri, R. Y. (2019). The village governance model that empowers communities in indonesia's border areas. *Journal of Urban Sociology*, 2(1), 16-27. DOI: <http://dx.doi.org/10.30742/jus.v2i1.608>
- Putri, A. R. D., Saputri, S. R., & Manurung, H. (2023). implementation of village autonomy policy based on law number 6 of 2014. *Journal of humanities, social and business*, 2(3), 482-492. <https://doi.org/10.55047/jhssb.v2i3.650>
- Phahlevy, R. R., & Multazam, M. T. (2018). The shifting of village autonomy concept in Indonesia. *Opcion*, 34(85), 2865-2885. DOI:10.31235/osf.io/z8288.
- Rudy, R., Hasyimzum, Y., Khoiriah, S., & Roro, W. P. (2021, June). The Possibility of Village Development: Village Regulation Formulation and Its Challenges. Paper presented at *Proceedings of the 2nd International Conference on Fundamental Rights, I-COFFEES 2019*, 5-6 August 2019, Bandar Lampung, Lampung, Indonesia.
- Rosyid, M. (2015). Aplikasi UU Nomor 6 Tahun 2014 Dalam Mewujudkan Kesejahteraan Masyarakat Perdesaan. *YUDISIA: Jurnal Pemikiran Hukum dan Hukum Islam*, 6(2), 360-393. <http://dx.doi.org/10.21043/yudisia.v6i2.1376>
- Saragi, N. B., Muluk, M. K., & Sentanu, I. G. E. P. S. (2021). Indonesia's Village Fund Program: Does It Contribute to Poverty Reduction?. *Jurnal Bina Praja: Journal of Home Affairs Governance*, 13(1), 65-80. DOI:10.21787/jpb.13.2021.65-80
- Sambodo, M. T., Hidayat, S., Rahmayanti, A. Z., Handoyo, F. W., Yuliana, C. I., Hidayatina, A., Rahmayanti, A.Z., Handoyo, F. W. & Astuty, E. D. (2023). Towards a New approach to community-based rural development: Lesson learned from Indonesia. *Cogent Social Sciences*, 9(2), 1-17. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4911244>
- Setiawan, T., Himura, E. K., Irawan, A. N., & Halim, H. A. (2023). Rural Development in Indonesia: Ecological Crisis, Marginalization, and the Emerging Ecological Governance. *Euroasia Journal of social Sciences & humanities*, 10(34), 55-73. <http://doi.org/10.5281/zenodo.10029939>
- Syukri, M., Bachtiar, P. P., Kurniawan, A., Sedyadi, G. S. M., Diningrat, R. A., & Alifia, U. (2017). Study on the Implementation of Law No. 6/2014 on Villages. The SMERU Research Institute Report. 1-119 Retrieved 0 12.05.2024 from https://www.smeru.or.id/sites/default/files/publication/baselineuudesa_en.pdf.
- Sinarwati, N. K., & Marhaeni, A. A. I. N. (2019). The role of village own enterprises to rural development. *South East Asia Journal of Contemporary Business, Economics and Law*, 18(5), 2289-1560.
- Sirajuddin, T. (2020, February). Rural development strategies in Indonesia: Managing villages to achieve sustainable development. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 447 (1) p. 012066). Surakarta, Indonesia, IOP Publishing. DOI:10.1088/1755-1315/447/1/012066
- Sisk, T. D. (2001). *Democracy at the local level: The international IDEA handbook on participation, representation, conflict management, and governance*. Stockholm: International IDEA
- Susilo, A. (2016). Toward mainstreaming and sustaining community-driven development in Indonesia understanding local initiatives and the transition from the national rural community empowerment program to the village law.pp1-66. Asian development Bank Report. Retrieved 12.12.2023 from <https://repub.eur.nl/pub/95350/mainstreaming-cdd-indonesia.pdf>
- Talitha, T., Firman, T., & Hudalah, D. (2020). Welcoming two decades of decentralization in Indonesia: a regional development perspective. *Territory, Politics, Governance*, 8(5), 690-708. <https://doi.org/10.1080/21622671.2019.1601595>
- The Law No.6 (2014). undang-undang republik indonesia nomor 6 tahun 2014 tentang desa. retrieved 12.12.2023 from www.peraturan.go.id
- The Law No. 23 (2014). undang-undang republik indonesia nomor 23 tahun 2014 tentang pemerintahan daerah. retrieved 02/010/2023 from <https://peraturan.go.id/files/uu23-2014bt.pdf>

- The regulation No. 43 (2014). peraturan pemerintah republik indonesia nomor 43 tahun 2014 tentang peraturan pelaksanaan undang-undang nomor 6 tahun 2014 tentang desa. retrieved 17/12/2023 from www.djpp.kemendikham.go.id.
- The regulation No. 22 (2015). peraturan pemerintah republik indonesia nomor 22 tahun 2015 tentang perubahan atas peraturan pemerintah nomor 60 tahun 2014 tentang dana desa yang bersumber dari anggaran. retrieved 12.12.2023 from www.peraturan.go.id
- Vel, J. A., & Bedner, A. W. (2015). Decentralisation and village governance in Indonesia: the return to the nagari and the 2014 Village Law. *The Journal of Legal Pluralism and Unofficial Law*, 47(3), 493-507. <https://doi.org/10.1080/07329113.2015.1109379>
- Wijaya, Y. A., & Ishihara, K. (2018). The evolution of community-driven development policy and community preferences for rural development after the enactment of Village Law 6/2014: A case study of Indragiri Hulu Regency, Riau Province, Indonesia. *Policy Science, Policy Science Association of Ritsumeikan University*, 25(2), 45-70. <https://doi.org/10.34382/00005203>
- Wubayehu, T. Z. (2020). Conceptualizing rural development in the twenty-first century. *International Journal of Agricultural Extension and Rural Development Studies*, 7(4), 18-26. DOI:10.33545/26180723.2021.v4.i1a.65
- Zekić, S., Kleut, Ž., & Matkovski, B. (2017). An analysis of key indicators of rural development in Serbia: A comparison with EU countries. *Economic Annals*, 62(214), 107-120. <https://doi.org/10.2298/EKA1714107Z>
- Yarihesar, A., Boochani, M.H., Mahdavi, M., & Parisan, M. (2014). Formulation of Development Strategies in Rural Management of Iran Using Strategic Planning Approach. *Journal of Rural Research*. 4 (4): 691-714. doi:10.22059/jrur.2013.50416 [In pesian].

